

Số: /UBND
V/v hướng dẫn quy trình kỹ
thuật phòng chống bệnh
Khảm lá sắn.

Cẩm Tân, ngày tháng 4 năm 2024

Kính gửi:

- Các Ông (bà) trưởng thôn;

Hiện nay trên địa bàn toàn xã đã gieo trồng được 6,0 ha sắn theo kế hoạch (tính đến ngày 09/4/2024) đạt 120% so với DT kế hoạch. Diện tích trồng sắn tập trung chủ yếu ở các thôn: Do Thượng, Do Trung, Phúc Tân, Phúc Mỹ, Eo Lê... Qua kiểm tra hiện nay Bọ phấn trắng (môi giới truyền bệnh KLS) đã xuất hiện rải rác, với mật độ TB 2-3 con/m²; nơi cao 5-10 con/m²; nguy cơ cao lây truyền virus bệnh Khảm lá sắn là rất lớn.

Triệu chứng điển hình của bệnh Khảm lá sắn như: Lá có hiện tượng bị vàng, loang lổ, biến dạng, lá xoắn, cong queo, nhăn nhúm. Theo dự báo của Đài khí tượng Thủy văn Trung ương, khả năng trong thời gian tới thời tiết tiếp tục diễn biến phức tạp, nắng mưa xen kẽ, biến thiên nhiệt độ ngày, đêm chênh lệch nhau lớn, đây là điều kiện thuận lợi để Bọ phấn trắng phát sinh, phát triển và lây truyền bệnh ra diện rộng nếu như không có biện pháp phòng trừ triệt để, có hiệu quả. Để chủ động phòng chống, ngăn chặn kịp thời bệnh Khảm lá sắn phát sinh, lây lan và gây hại trên địa bàn xã. UBND xã hướng dẫn quy trình kỹ thuật phòng trừ bệnh Khảm lá sắn, với những nội dung sau:

I. Nguyên nhân, triệu chứng và cơ chế truyền bệnh

1. Nguyên nhân gây bệnh Bệnh khảm lá sắn do chủng virus có tên khoa học là Sri Lanka Cassava Mosaic Virus (SLCMV) gây ra.

2. Môi giới truyền bệnh Môi giới truyền bệnh của bệnh Khảm lá sắn là Bọ phấn trắng (*Bemisia tabaci* Genn.), Họ Aleyrodidae, Bộ Cánh đều (Homoptera).

- Bọ phấn trắng gây hại trên nhiều loại cây trồng như: Sắn, thuốc lá, cà chua, cà pháo, bông vải, bầu bí, khoai tây, ớt, chanh leo,...

- Bọ phấn trắng trưởng thành rất nhỏ, chỉ dài 0,75-1,4mm, sải cánh dài 1,1-2 mm. Hai đôi cánh trước và sau dài bằng nhau. Toàn thân và cánh được phủ bởi một lớp phấn màu trắng. Mắt kép có một rãnh ngang chia thành hai phần gần giống hình số tám. Râu đầu có sáu đốt, chân dài và mảnh, bụng có chín đốt.

- Ấu trùng màu vàng nhạt, khi mới nở có chân, bò dưới mặt lá, rồi ở cố định một chỗ dưới mặt lá. Sau khi lột xác chuyển sang tuổi 2 thì sâu non không còn chân, có thể nhìn rõ mắt kép và râu đầu.

- Cả ấu trùng và thành trùng đều chích hút nhựa cây làm chết mô lá và tiết nước bọt làm lan truyền mầm bệnh đặc biệt là virus gây bệnh Khảm lá sắn.

3. Triệu chứng và tác hại của bệnh Khảm lá sắn

- Triệu chứng đặc trưng để nhận biết của bệnh khảm lá sắn: Lá khảm vàng loang lổ; mức độ hại nhẹ lá không bị biến dạng hoặc biến dạng nhẹ; mức độ hại nặng làm cho lá biến dạng, xoắn, cong queo và nhăn nhúm. Triệu chứng bệnh xuất hiện ở tất cả các giai đoạn sinh trưởng, phát triển của cây sắn.

- Cây con bị nhiễm bệnh hoặc cây con mọc từ hom bị bệnh có thể giảm năng suất trên 90%; cây sắn ở giai đoạn lớn mới nhiễm bệnh thì có thể làm giảm năng suất từ 10-30%.

4. Phương thức lan truyền bệnh Bệnh Khảm lá sắn lan truyền theo 2 con đường: Hom giống bị bệnh và qua môi giới truyền bệnh là đối tượng Bộ phận trắng; cụ thể như sau:

- Qua hom giống: Hom giống bị nhiễm bệnh virus sẽ tiếp tục nhân lên trong hom giống và gây ra triệu chứng trên lá ngay khi cây vừa mọc mầm. Virus (SLCMV) tồn tại trong thân, lá, củ cây sắn nhiễm bệnh.

- Qua môi giới truyền bệnh: Bộ phận trắng (*Bemisia tabaci* Genn.) chích hút trên cây sắn bị bệnh hút cả virus vào cơ thể, virus sẽ nhân lên trong cơ thể Bộ phận trắng và được lan truyền sang cây khỏe trong quá trình chích hút của Bộ phận trắng.

Thông qua 2 cơ chế lan truyền trên, nếu không phòng trừ, tiêu hủy triệt để nguồn bệnh, thì bệnh Khảm lá sắn sẽ lây lan rất nhanh, nguy cơ gây hại nghiêm trọng các vùng trồng sắn.

II. Phương pháp điều tra phát hiện bệnh

1. Thu thập thông tin từ nhân dân Thông qua các chương trình tập huấn, thông tin tuyên truyền để thiết lập kênh thông tin từ nông dân, cán bộ thôn, xã và các thành phần khác để xác định nhanh khu vực nhiễm bệnh Khảm lá sắn.

2. Điều tra đồng ruộng

- Tiến hành điều tra đồng ruộng, ghi nhận triệu chứng điển hình.

- Khi phát hiện bệnh thì tiến hành điều tra xác định tỷ lệ bệnh làm căn cứ để có biện pháp xử lý kịp thời, hiệu quả tránh để bệnh lây lan ra diện rộng; cách điều tra, phát hiện bệnh như sau:

+ Quan sát từ xa: Trong quá trình điều tra quan sát bao quát trên cánh đồng để phát hiện những ruộng, điểm bị bệnh nặng thông qua bộ lá bị biến màu xanh vàng loang lổ.

+ Điều tra xác định tỷ lệ bệnh: Khi xác định được ruộng bị bệnh Khảm lá sắn thì điều tra theo 10 điểm chéo góc, đảm bảo các điểm phân bố đều trên ruộng, mỗi điểm điều tra 10 cây liền kề. Tỷ lệ nhiễm bệnh(%) = Số cây bị bệnh/tổng số cây điều tra x 100. Trường hợp quan sát trong cùng một khu vực có tỷ lệ bệnh tương đối đồng đều thì điều tra 3-5 ruộng đại diện theo phương pháp trên để lấy tỷ lệ trung bình đại diện cho khu vực đó.

III. Biện pháp phòng chống bệnh khảm lá sắn

1. Biện pháp phòng chống bệnh; chăm sóc và phòng trừ Bọ phấn trắng

- Biện pháp phòng chống bệnh:

+ Chọn giống gieo trồng: Chọn giống kháng bệnh hoặc sử dụng các giống nhiễm bệnh nhẹ như KM94, HN5 và các loại giống sản đang gieo trồng tại địa phương; không trồng các giống nhiễm bệnh từ vụ trước hoặc giống nhiễm bệnh nặng như HLS11 để trồng.

+ Biện pháp luân canh: Không trồng sản hoặc cây ký chủ của Bọ phấn (như cây thuốc lá, bông, cà chua, cà pháo, cà bát, bầu bí, khoai tây, ớt, ...) ở những vùng đã bị bệnh Khảm lá ít nhất một vụ.

- Biện pháp chăm sóc và phòng trừ Bọ phấn trắng:

+ Áp dụng đầy đủ các biện pháp chăm sóc như làm đất, phương pháp trồng, mật độ trồng, bón phân, phòng trừ cỏ dại,...

+ Sau trồng 7-10 ngày tiến hành đặt bẫy dính màu vàng xung quanh ruộng sản khoảng cách 10-20m/bẫy, thường xuyên quan sát bẫy để phát hiện Bọ phấn trắng, thu mẫu gửi về TTDVNN huyện để giám định virus và tiến hành phòng trừ bọ phấn trắng khi giám định dương tính hoặc mật độ cao. Sử dụng các loại thuốc BVTV để phun trừ theo nguyên tắc 4 đúng và theo khuyến cáo của Nhà sản xuất ghi trên bao bì.

Lưu ý: Bệnh Khảm lá sản hiện không có thuốc BVTV để trừ bệnh.

2. Kiểm tra, tiêu hủy cây sản bị bệnh

Bước 1: Điều tra xác định ruộng sản bị nhiễm bệnh Khảm lá sản, tỷ lệ bệnh, mức độ nhiễm và giai đoạn sinh trưởng để áp dụng biện pháp tiêu hủy phù hợp.

Bước 2: Phun trừ môi giới truyền bệnh Bọ phấn trắng trên ruộng sản nhiễm bệnh và những ruộng xung quanh trước khi tiêu hủy từ 2-3 ngày để ngăn chặn Bọ phấn trắng di chuyển sang nơi chưa bị nhiễm bệnh.

Bước 3: Xác định tỷ lệ nhiễm bệnh để nhỏ tỉa tiêu hủy những cây sản bị nhiễm bệnh hay tiêu hủy cả ruộng bị bệnh (bao gồm cả thân, lá và củ); trong đó:

- Nếu ruộng sản có tỷ lệ nhiễm bệnh dưới 70% thì tiến hành nhỏ tỉa những cây bị bệnh đem tiêu hủy (chôn lấp hoặc đốt). Việc tiêu hủy cây bệnh phải thực hiện thường xuyên và triệt để theo nguyên tắc không được để cây và bộ phận của cây sót lại trên đồng ruộng.

- Nếu ruộng sản có tỷ lệ nhiễm bệnh trên 70% thì tiến hành tiêu hủy toàn bộ ruộng sản bằng cách cày vùi hoặc nhỏ bỏ toàn bộ cây đem chôn lấp hoặc đốt. Nếu tiêu hủy bằng cày vùi thì đồng thời trước 15 ngày sau trồng cần tiến hành diệt mầm sản mọc lại trên ruộng và không được để quá 20 ngày sau cày.

- Đối với những ruộng sản sắp đến kỳ thu hoạch tận thu củ còn thân, lá phải gom đốt hoặc cày vùi và tiến hành phun thuốc theo quy trình ở trên.

- Đối với những ruộng đã bị nhiễm bệnh, sau khi tiêu hủy cần chuyển sang gieo trồng cây trồng khác ít nhất 1 vụ để cắt nguồn bệnh và không trồng các loại cây là ký chủ phụ của Bộ phận trắng (như thuốc lá, cà chua, cà pháo, bông, bầu bí, khoai tây, ớt, chanh leo,...).

Lưu ý: Khi tiến hành tiêu hủy cần tuyệt đối tuân thủ những yêu cầu về an toàn lao động, an toàn khi sử dụng thuốc BVTV, môi trường và phòng cháy.

Bước 4: Kiểm tra sau tiêu hủy; cán bộ Khuyến nông hướng dẫn nông dân thực hiện biện pháp tiêu hủy cũng như theo dõi, giám sát toàn bộ các diện tích trồng sản trên địa bàn. Sau 15-30 ngày kiểm tra các diện tích đã xử lý, nếu phát hiện còn bệnh hoặc củ sản còn sót mọc mầm thì tiếp tục tiến hành nhỏ tiêu hủy triệt để như hướng dẫn trên.

Trên đây là nội dung hướng dẫn quy trình kỹ thuật phòng trừ bệnh Khảm lá sắn. Đề nghị các thôn quan tâm thực hiện, tổ chức tuyên truyền rộng rãi đến toàn thể nhân dân trong thôn nhằm phát hiện sớm, phòng trừ kịp thời, giảm thiểu ảnh hưởng của bệnh khảm lá sắn, bảo vệ năng suất cho bà con nhân dân./.

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- Lưu VT, NN.

KT.CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Trịnh Minh Chung